

SUSIKANNAN HOITOSUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN VALMISTELU- JA OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Kokouksessa jokainen valmistelu- ja ohjausryhmän jäsen/asiantuntija sai pitää alustuksen ennakoon lähetettyjen kysymysten pohjalta. Lisäksi käsiteltiin lyhyesti sidosryhmäyhteistyötä hoitosuunnitelmaan.

Aika keskiviikko 27.5.2019 klo 11.00 – 15.00

Paikka Kokoushuone Sali, Mariankatu 11, Helsinki

Osallistujat

Sirpa Thessler, ohjelmajohtaja, Luonnonvarakeskus
Ari Niiranen, ylijohdaja, Ympäristöministeriö
Tapio Rintala, MTK Varsinais-Suomen pj.
Timo Leskinen, kenttäjohtaja, MTK
Outi Ratamäki, CORE
Taru Peltola, CORE
Mikael Luoma, riistapäällikkö, Suomen riistakeskus
Riku Lumiaro, suurpetoasiantuntija, SLL
Katja Holmala, erikoistutkija, Luonnonvarakeskus
Ilpo Kojola, tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus
Ere Grenfors, Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö, Suomen Metsästäjäliitto
Sami Säynevirta, järjestöpäällikkö, Luonto-Liitto
Maaren Angeli, porotalousneuvoja, Paliskuntain yhdistys
Sakari Mykrä-Pohja, projektipäällikkö, Metsähallitus

MMM:

Vesa Ruusila, Erätalousneuvos, erätalousyksikkö, LVO, MMM (puheenjohtaja)
Sami Niemi, neuvotteleva virkamies, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Jussi Laanikari, erityisasiantuntija, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Henna Väyrynen, asiantuntija, erätalousyksikkö, LVO, MMM (sihteeri)

1) Kokouksen aloitus

Valmisteluryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin, että samaan aikaan pidetään EU:n komission "Fact Finding" haastatteluita viereisessä huoneessa. Henna Väyrynen ohjasi kokouksen osallistujia haastatteluihin kokouksen lomassa ja teki muistiota.

2) Alustukset

Jokaista tahoja oli pyydetty valmistautumaan kokoukseen ennakoon pohtimalla seuraavia kysymyksiä:

- Miten voitte omalta osaltanne olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?
- Omat näkemyksenne susikannan hoidon linjauksiksi.

Kysymysten pohjalta oli mahdollista pitää kokouksessa alustus tai puheenvuoro.

Ensimmäisenä alustuksen piti **Ere Grenfors Suomen Metsästäjäliitosta**. Grenfors totesi, että SML voi osaltaan olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua edistämällä asiallisen susitietouden lisäämistä kentällä (uudet muodot, mm. Skype-kokoukset piireille), edistämällä koirametsästyksen turvallisuutta, tarjoamalla tietoa ja tukea vahinkojen ehkäisemisestä, tekemällä aktiivisesti työtä laitoman tappamisen ehkäisemiseksi, puhumalla asioista oikeilla nimillä ja kannustamalla metsästäjiä ilmoittamaan susihavaintoja, keräämään DNA-näytteitä ja tukemalla SRVA-toimintaa. Grenfors toi esille, että Suomen Metsästäjäliitosta ollaan oltu myös yhteydessä livekameratekniikka valmistavaan yritykseen ja tarkoitus olisi testata kokeiluliiviä hankkeessa.

Metsästäjäliiton näkemyksiä susikannan hoidon linjauksiksi on, että luottamusta ja avoimuutta tulisi lisätä kaikilla tasoilla. Tämä tapahtuu esimerkiksi viestintää kehittämällä. Kannanhoidollisesta metsästyksestä tarvittaisiin kehitetty versio: kohdentaminen tihentymäalueille ja toteutettuna ammattimaisemmalla tavalla. Liiton näkemyksen mukaan pantatiedon laatua pitäisi parantaa enemmän metsästäjiä palvelevaksi (tiedon tiheys, tarkkuus). Kanta-arvioinnin kenttäyhteistyötä tulisi kehittää tarkoittaen Lukea ja petoyhdyshenkilöitä. Palautteen antoa voisi kehittää tässä asiassa digitaalisempaan suuntaan. Suurpetoyhdyshenkilöille tulisi olla koulutusta ihmisten kohtaamiseen.

Grenfors jatkoi tuomalla esille, että poikkeuslupakäsittely on hidasta ja lupaperusteissa on epäselvyyksiä, joita tulisi korjata. Poliisin ja riistakeskuksen rooleja tulisi selkiyttää asumusten läheisyydessä tulevien susien kohdalla. Todellisiin ongelmiin ja haittoihin pitää puuttua nopeasti, jotta myös saavutetaan paikallisten ihmisten luottamus. Tärkeää on myös metsäpeuran suojelu ja suden suojelun välisen suhteen ratkaiseminen, monilajisen kannanhoidon kehittäminen ja TASSU-havainnoinnin läpinäkyvyyden lisääminen, kanta-arvion perusteiden avaaminen vielä paremmin paikallisella tasolla. Suomen Metsästäjäliitto voi järjestönä tukea kanta-arvion perusteiden avaamisessa paikallistasolla.

Tuotiin esille Grenforsin esityksen jälkeen, että Luonnonvarakeskus ottaa mielellään SML:ltä apua esimerkiksi tiedotuksessa.

Grenforsin alustuksen jälkeen alustuksen piti **Ari Niiranen Ympäristöministeriöstä**.

a) Miten voitte omalta osaltanne olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?

Niiranen totesi, että Ympäristöministeriö voi edistää susikannan hoitoa ja suojelua toimialansa puitteissa, koska maa- ja metsätalousministeriö on valtioneuvoston työnjaossa susiasioiden vastuuministeriö. Tämä tarkoittaa osallistumista rakentavasti suden kannanhoitoa ja suojelua koskevaan yhteistyöhön valtakunnan tasolla, toimimalla yhtenä yhteystahona eri osapuolten välillä, kannustamalla ely-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueita ja niiden luonnonsuojeluasiantuntijoita osallistumaan alueelliseen yhteistyöhön.

Lisäksi ympäristöministeriön luontodirektiiviasiantuntijoiden asiantuntemuksella ja yhteistyöllä maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa, yhtenäistämällä ja kehittämällä luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvauslainsäädäntöä ja -menettelyjä riistavahinkoja koskevan lainsäädännön ja menettelyjen kanssa, rahoittamalla Suomen Metsästäjäliitto ry:tä ympäristöministeriön yleisavustuksilla ja mahdollistamalla kannanhoidollinen metsästys myös luonnonsuojelualueilla, milloin se on mahdollista ja perusteltua (Metsähallituksen Luontopalvelujen poikkeusluvalla).

b) Omat näkemyksenne susikannan hoidon linjauksiksi.

Ari Niiranen totesi, että Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan susikannan hoidon tärkein tavoite on suden suotuisan suojelutason saavuttaminen ja säilyttäminen. Lisäksi susien salametsästyksen, muun laittoman tappamisen ja haaskojen käytön lopettaminen ovat keskeisiä tavoitteita. Koiravahinkojen torjuntaan merkittäviä lisätoimenpiteitä, kuten suojarusteiden kehittämistä, kokeilua ja käyttöä tekniikan mahdollisuuksia hyödyntäen. Monilajinen kannanhoito käytännöksi, erityisesti vieraslaji valkohäntäpeuran kannan merkitys Länsi- ja Lounais-Suomen susikantaan ja siihen vaikuttaminen huomion ja toimenpiteiden kohteeksi. Loppuun Niiranen lisäsi, että luottamus, avoimuus ja monipuolinen vuorovaikutus kannanhoitosuunnitelman toimeenpanossa on ensiarvoisen tärkeää.

Kommentoitiin alustusten jälkeen, että todella hyviä ja eritoten luottamuksen rakentamisen mainitseminen on hyvä asia. Todettiin puheenvuorossa, että on hyvä nostaa esille laittomat haaskat, jotka voivat aiheuttaa myös koiravahinkoja.

Maa- ja metsätalousministeriön edustaja totesi, että ministeriöllä on toimivalta säätää eläinperäisen ravintohoukuttimen kielto ja asetus. Asia on kuitenkin haastava. Supikoiran statuksen muutos muuttaa tilanteen kerralla. Haaskoihin on kuitenkin puututtava. Asia tuli esille myös maakuntakierroksella. Jos voitaisiin avata kannanhoidollinen metsästys, voisi viedä pohjaa ravintohoukuttumien käytöltä. Kiitettiin YM:ää hyvästä yhteistyöstä.

Niiranen kysyi Suomen Metsästäjäliiton edustajalta, miten SML on tukenut susien laittoman tappamiseen vähentämiseen pyrkivää työtä. Vastattiin tähän, että SML:ssä asia on toimenpiteenä huomioitu ja asioista puhutaan oikeilla nimillä. Viestitään asiasta kentän suuntaan.

Ari Niiranen poistui kokouksesta noin klo 11.45.

Seuraavaksi **Maaren Angeli Paliskuntain yhdistyksestä** piti puheenvuoron.

a) Miten voitte omalta osaltanne olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?

Angeli totesi, että omalta osaltaan Paliskuntain yhdistys välittää oikeaa, faktapohjaista tietoa. Pyritään pitämään keskustelu asiallisena ja faktoihin perustuvana. Edistetään tutkijoiden antaman tiedon välitystä. Viestitään omissa kanavissa aktiivisesti petoasioista.

Susi on yksi osa meidän kokonaisuuttamme. Poronhoitoalueella on neljä suurpetoa ja kotkat, jotka muodostavat kokonaisuuden. Paliskuntain yhdistys ei hyväksy laitonta tappamista. Olemme edistäneet aktiivisesti Tassu-järjestelmän käyttöä. Tulemme jatkossakin edistämään sen käyttöä. Kannustamme ihmisiä merkitsemään havainnot Tassuun. Olemme edistäneet aktiivisesti PESÄ-järjestelmän käyttöönottoa ja järjestäneet siihen liittyen koulutuksia kentällä. PESÄ:n kautta tehtävään vahinkoilmoitukseen saadaan jatkossa tilaa/paikka kirjoittaa tietoa myös vahingon aiheuttajasta. Näin saadaan kerättyä tietoa pedoista, esim. lukumäärä. Sattunut vahinko on myös havainto pedosta. Paliskuntain yhdistys on mukana tapahtumissa ja erilaisissa työryhmissä petoihin liittyen.

b) Omat näkemyksenne susikannan hoidon linjauksiksi.

Nykyinen tilanne poronhoitoalueella on kohtalainen. Pedot aiheuttavat vuosittain isot vahinkomäärät, tilanne vaihtelee eri puolilla poronhoitoaluetta. Mittakaava on sellainen, että pääosin pärjätään, mikäli korvaukset maksetaan täysimääräisenä. Susi on yksi osa petokokonaisuutta. Paliskuntain yhdistys esittää nykyisen käytännön jatkamista poronhoitoalueella. Vahinkoperusteisia poikkeuslupia

voidaan hakea tarpeen mukaan ja siten vähentää vahinkoja. Sudet pystyvät liikkumaan poronhoito-alueella sulanmaan ja vähäisen lumen aikana (puolet vuodesta) vapaasti. Susien siirtymisiä valtiosta toisiin tapahtuu. Haaskat ja niihin liittyvä petokuvaustoiminta aiheuttaa ongelmia sekä häiriöitä ja siihen toivotaan jatkossa sääntelyä.

Maaren Angelin jälkeen esityksen piti **Sami Säynevirta Luonto-Liitosta**.

a) Miten voitte omalta osaltanne olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?

Sami Säynevirta totesi, että Luonto-Liitto voi olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua jatkamalla työtä kansallisella ja kv-tasolla jäsenjärjestöjen kanssa yhtenä tärkeänä tahona EU. Kesäkuun alussa on kv-sudensuojelutapaaminen Helsingissä. Tiedon kerääminen muualta maailmasta ja sen hyödyntäminen esimerkiksi löytämällä hyviä ja toimivia tapoja petovahinkojen ennaltaehkäisyyn (kuten karkoitukset) ja ehdottomalla niitä aktiivisesti eteenpäin. Luonto-Liitto jatkaa työtä eri tasoilla sudensuojelutyössä ruohonjuuritasolla ja eri sidosryhmien kanssa. Kouluvierailut jatkuvat ala- ja yläkouluissa sekä lukioissa ja keskustellaan nuorten kanssa susikysymyksistä. Myös ympäristökasvatus on osa Luonto-Liiton työtä: leiryö, lasten ja nuorten leirit. Osallistutaan aitatalkoisiin tilallisten apuna – konkreettista suden suojelu työtä. Viestintään liittyen Luonto-Liitto voi jakaa omissa kanavissaan asiallista susiviestintää. Helposti ymmärrettävän tutkimustiedon jakaminen on tärkeää. Rohkaistaan ihmisiä puuttumaan suden laittoman metsästyksen kitkemiseen. Luonto-Liitto ylläpitää salakaadot seis –sivustoa, missä kerrotaan, kuinka voi toimia laittoman metsästyksen estämiseksi.

b) Omat näkemyksenne susikannan hoidon linjauksiksi.

Luonto-Liiton näkökulmasta yhteistyö kansainvälisten, EU:n ja muun kansainvälisen yhteistyön kanssa on tärkeää. Sitä on myös tehty, mikä on hyvä asia. Susikantaa ei pidä hoitaa metsästämyllä. On löydettävä muita humaaneja keinoja edistää suden ja ihmisen välistä yhteiseloä. Skandinavian susikannan huomioiminen osana susikannan elinvoimaisuutta. Tässä tärkeänä yhteistyötahona Pohjoismaat ja Venäjä. Suden ja ihmisen yhteensovittamisen edistäminen, tukena asiallinen ja neutraali viestintä. Suden merkitys koko ekosysteemissä, ja ettei sutta irroteta ainoastaan yhtenä yksittäisenä lajina luonnonvaraisista eläimistä. Laittomaan metsästyksen rivakka puuttuminen. Tapauksia tulee ilmi säännöllisesti. Pilottihankkeena porotalouden ja suden yhteensovittaminen. Tavoite: neutraali suhtautuminen suteen yhtenä luonnonvaraisena lajina.

Säynevirran esityksen jälkeen Sami Niemi kertoi lyhyesti Suomen yhteistyöstä susiasiaissa Ruotsin ja Norjan kanssa. Edellisellä viikolla oli ollut tapaaminen, jossa jatko työstettiin Platform-paperia. Yhtenä tavoitteena on osaltaan turvata Skandinavian susikannan geneettinen elinvoimaisuus.

Kysyttiin, olisiko Luonto-Liitto valmis lähtemään suurpetoyhdyshenkilöiden koulutukseen tai mukaan viestintään.

Kysyttiin, onko Luonto-Liitolla kokomaan laajuista toimintaa. Säynevirta totesi, että pääpaino on Etelä-Suomessa.

Keskusteltiin aidanpystytys talkoista. Säynevirta kertoi, että usein tilallinen ottaa yhteyttä Luonto-Liittoon, jos on aitatalkoot. Tilallinen vastaa muonituksesta ja mahdollisesta majoituksesta.

Kommentoitiin puheenvuorossa petoaitatarvikkeita ja todettiin, että voivat olla työläisiä tilalle. Etenkin jos laitetaan hankalaan paikkaan. Kustannuksia voi tulla.

Sami Niemi korosti, että aitatalkoot ovat tärkeää työtä. Joskus nopean aidan pystyttäminen voi olla tärkeää. Niemi kysyi, voisiko Luonto-Liiton roolista kirjoittaa hoitosuunnitelmaan, että tällaista mahdollisuutta voi hakea Luonto-Liitolta ja että tietoisuus lisääntyisi. Niemi jatkoi toteamalla edelliseen kommenttiin, että olisi tärkeää, että seuraavaan ohjelmakautteen saataisiin rahoitusta vahinkojen ehkäisyyn. Erityisen tärkeää olisi, että ei jäisi lammastilallisilla oman lompakon varaan.

Kysyttiin puheenvuorossa, mikä on maaseuturahan polku ja pitäisikö seuraavan toimintakauden toimenpiteisiin kirjata, jotta hakeminen olisi mahdollista.

Tapio Rintala MTK:sta totesi, että MTK:n kanta on, että suurpetojen pois pitämiseen liittyvät rahat tulevat YM:n alaisista rahoista.

Todettiin puheenvuorossa tähän liittyen, että susi ei ole Ympäristöministeriön vaan maa- ja metsätalousministeriön alainen laji.

Jussi Laanikari maa- ja metsätalousministeriöstä totesi, että maaseudun kehittämisrahat olisivat mahdollinen rahoituslähde aitojen pystyttämiselle. Jos on aiheutunut vahinko, niin se tila on etusijalla, ja tähän mennessä ei ole riittänyt kaikille halukkaille aitaravikkeita. Laanikari totesi, että hänen näkemyksensä mukaan kansallinen rahoitus ei ole ratkaisu vaan kakkospilarin ei-tuotannolliset investointituet.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että teoriassa myös luonnonsuojeluyhdistykset voisivat olla rahoituksen hakijoina.

Riku Lumiaro SLL:stä kommentoi, että on olemassa erilaisia aitoja: kevyitä ja raskaita. On myös opittu aitatalkoiden myötä, että sudet voivat tulla uimalla sisään.

Sirpa Thessler Luonnonvarakeskuksesta piti lyhyen alustuksen Luonnonvarakeskuksen näkökulmasta:

a) Miten voitte omalta osaltanne olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?

- kanta-arvion jatkokehittäminen: siirtyminen perhelaumojen ja reviiiriä merkkavien parien arviointiin (yksilömäärien sijaan), dna-keräysten laajentaminen (resursoinnista riippuen)
- Popularisoidun tutkimustiedon monikanavainen viestintä kansalaisille, myös riistakonsernin yhteistyön kautta
- vapaaehtoiskeräysten kehittäminen, organisoiminen ja tukeminen yhteistyössä Suomen riistakeskuksen kanssa
- riistahavainnot.fi palvelun kehittäminen palautekanavana ja popularisoidun tutkimustiedon jakelukanavana; muiden palautekanavien kehittäminen
- yhteistyö Ruotsin, Norjan ja eurooppalaisen suurpetotutkimuksen kanssa, yhteistyön käynnistäminen Venäjän kanssa
- Pohjoismaiden yhteistyö populaatioiden välisten yhteyksien seurannassa (DNA metodiikkaan pohjautuva seuranta maiden välisistä susidispersaaleista)
- Edistää monilajista tutkimusta ja monilajisen kannanhoidon tutkimusta
- susikantaan liittyvien mallinnuksen ja -työkalujen kehittäminen susikannan hallinnon tueksi

b) Omat näkemyksenne susikannan hoidon linjauksiksi.

Yhteistyön kulttuuri ja kieli

- monikantainen yhteistyö (riistakonserni, sidosryhmät) ja kansalaisten aktivoiminen tiedon aktiiviseksi käyttäjiksi
- yhteisen tavoitteen asetannan (sietämisestä hyväksyntään) ja vuoropuhelun ylläpito ja jatkuva kehittäminen

Vahinkojen ja konfliktien ennaltaehkäisy tiedon ja menetelmien kautta

- Vahinkojen aktiivinen ennaltaehkäiseminen viestinnän ja pilottihankkeiden kautta, sekä siihen liittyvän tiedon jalkautus
- EU tason yhteistyön vahvistaminen parhaiden käytänteiden esittelemiseksi ja jalkauttamiseksi
- eri rahoituslähteiden hyödyntämiseen tähtäävä hakemisen tuki

Aktiivinen ja monikanavainen, moniyleisöinen viestintä

- etsitään uusia, digitaalisia vuorovaikutuskeinoja, mahdollistetaan etäosallistuminen
- vahvistetaan konsernin yhteistä susiviestintää
- perustetaan ”susi/suurpeto-viestijän” tehtävä
- monipuolistetaan viestinnässä käytettäviä kieliä ja räätälöidään materiaaleja aikaisempaa laajemmalle kohderyhmälle

Tutkimus

- helpotetaan susien merkitsemiseen liittyvää lupaprosessia mm. siirtämällä tutkimusluvut omaan lupakategoriaan (rinnasteisuus metsästykseen poistuisi)
- siirrytään yksilömäärien arvioinnista laumojen ja reviiriä merkitsevien parien arviointiin
- tuetaan DNA-menetelmien käytön laajentamista kannanarvioinnissa ja konsernin yhteistyötä näytekoteräyksien toteuttamisessa, vahvistetaan havainnointia laajentamalla suurpetoyhdyshenkilöverkostoa luontoharrastajiin
- vahvistetaan monilajisen tutkimuksen resursseja

Kannanhoito

- kehitetään konsernilähtöisesti monilajisen ja monitavoitteisen kannanhoidon toimintamalleja
- tuetaan konsernilähtöisesti poliisin ja metsähallituksen erävalvonnan sekä Rajavartiolaitoksen erävalvonnan tiedonsaantia ja työkaluja

Katja Holmala poistui kokouksesta noin klo 12.45.

Seuraavaksi **Riku Lumiaro Suomen Luonnonsuojeluliitosta** alusti ennakkoon lähetettyjen kysymysten pohjalta.

SLL:n mukaan elinvoimainen susikanta Suomessa on: Suomessa on oltava vähintään 25 vuosittain lisääntyvää susiparia + rajalaumat. Tällöin Suomen susikanta vaihtelee 300-500 suden välillä vuodesta ja vuodenajasta riippuen. Susikanta ei saa laskea alle 25 parin, jotta maamme susipopulaation perimä ei kapene. Elinvoimaisen susikannan tavoite tarkoittaa, että seurataan geneettistä monimuotoisuutta ja pidetään se riittävänä. Ylläpidetään susien pientä tulomuuttoa Venäjältä. Pienin elinvoimainen susikanta 25 susiparia edellyttää vähintään yhden yksilön tulomuuttoa sukupolvessa. Lisäksi tulee mahdollistaa susien vaeltaminen Suomesta Ruotsiin ja Norjaan.

Lumiaro toi esille, että vahinkojen ennaltaehkäisy on tärkeää. Petoaidat ovat tärkeitä. Korvauksille oma momentti, jotta ne saadaan maksettua heti vahingon satuttua. Metsästyskoirasuojan kehittäminen ja suden kestävien koira-aitauksien rakentaminen susialueille. DNA-tunnistus vahinkoihin ja siihen liittyvän kokeiluhankkeen laajentaminen ja vahinkojen tunnistaminen.

SLL:n mielestä tärkeää myös salametsästyksen ehkäiseminen. Salametsästyks vie pohjan hallitulta kannanhoidolta. Lumiaro toi esille, että riistahallinnon on aktiivisesti kampanjoitava salametsästyksen vähentämiseksi. Yksi toimenpide voisi myös olla, että palkitaan niiden alueiden metsästäjiä, missä sudet säilyvät ja siirretään metsästyskorttitukia niiltä alueilta, joilla on salametsästyksistä.

SLL kannusta susineuvontaan ja yhteistyöhön. Riistahallinto tekee aktiivista susivalistusta ja neuvontaa. Lumiaro toi esille, että sutta pelätään alueilla, joille se on palaamassa ja lisäksi valeutiset ovat arkipäivää somessa. Vakiintuneen kannan alueilla susiin on totuttu. Ihmiset saattavat kokea jäävänsä yksin susiongelman kanssa. Petoneuvojen palkkaaminen rauhoittaisi tilannetta. Myös alueellisten riistaneuvostojen toimintaa tulisi kehittää ja pyrkiä rakentamaan yhteistyöhön.

Lumiaro esitteli myös SLL:n näkemyksiä seurantaan ja susitutkimukseen. Susien pannoitus on kaikkien yleinen etu. Hyödyttävät kaikkia muita kuin salametsästäjiä. SLL:n mukaan tulee huolehtia suurpetotutkimuksen resursseista. Pannoituksia tulisi edistää myös eteläisessä Suomessa, koska pannoitukset ovat kaikkien yleinen etu, jolla saadaan lisää tietoa susikannasta, ehkäistään koiravahinkoja ja lievennetään susipelkoa. Lisäksi pannoituksiin liittyvää lupaviidakkoa tulisi SLL:n mielestä lieventää.

SLL:n mukaan häirikkösudet tulee poistaa hallitusti. Osa kannanhoitoa ja kaikkien yhteistä etua on, että sudet pysyvät ihmisarkoina. Ongelmayksilö pitää määritellä ja tunnistaa. Hallittu suden metsästys on SLL:n mielestä kannanhoidon ydin. Muut tyydyttävät ratkaisut tulee ensiksi täyttyä ja susikannan tulee olla elinvoimainen. Metsästys ei saa vaarantaa kantaa. Kohdennettava nuoriin ja vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. SLL:n mielestä suden metsästyksen poikkeuslupia tulisi myöntää vain erikseen koulutetuille metsästäjille. Lisäksi sudelle pitäisi olla rauhoitusalueita, joilla niitä ei voi metsästyä kuten laajoja suojelualueita.

SLL:n näkökulmasta elintilaa Suomessa tulisi lisätä sudelle, ahmalle, metsäpeuralle ja ihmiselle. Tämä mahdollistaisi Lumiaron mukaan paremmin monilajisen kannanhoidon. SLL:n mukaan tulisi käynnistää poronhoitoalueen uudelleen määrittäminen ja luopumiskorvausjärjestelmän perustaminen. Etelärajan siirtäminen ensin Kuusamoon ja sitten Rovaniemen korkeudelle. Tavoitteena elinvoimainen porotalous.

Loppuun Lumiaro toi esille, että SLL haluaa edistää kaikin tavoin luottamuksen rakentamista: yhteiset viestit ja epäkohtiin aktiivinen puuttuminen. Esimerkkinä Lumiaro mainitsi isot yhteisilmoitukset esimerkiksi Hesariin ja Maaseudun Tulevaisuuteen. ”Vältä susivihapuhetta!” Ilmoitukseen voisi tulla yhteinen vetoamus, että keskustellaan asiallisesti. Lumiaro toi esille, että SLL:ssä ollaan valmiita tekemään kompromisseja ja toivotaan sitä muilta. Loppuun Lumiaro totesi, että susitutkimukseen ja suojeluun kannattaa panostaa, jotta ongelmat voitaisiin ratkaista jo ennen niiden syntymistä.

Keskusteltiin alustuksen jälkeen. Kommentoitiin, että esityksessä särähti ajatus, että pannoituksen vastustajat ovat salametsästäjiä. Jatkettiin toteamalla, ettei pannoituksia voida tehdä maanomistajia kuulematta.

Lumiaro vastasi toteamalla, että asia perustuu tietoon, kokemukseen ja kommunikaatioon.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että olisi hyvä, että susivihapuheeseen ja asiattomaan käytökseen puututtaisiin. Jatkettiin samasta aiheesta toisessa puheenvuorossa toteamalla, että asiassa yhteiset tiedotteet ja yhteiset viestit tärkeitä. Todettiin, että järjestöissä on ongelmana se, että piirit toimivat itsenäisesti. Haasteena on yhtenäistäminen.

Kysyttiin Lumiarolta tarkennusta SLL:n minimikanta arviosta ja onko siinä rajalaumat erikseen?

Lumiaro vastasi, että määritelmä on hoitosuunnitelman mukainen.

Yhdyttiin aiempaan puheenvuoroon ja tuotiin esille, että piiri voi olla erilainen, kuin itse liitto. Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että myös riistanhoitoyhdistyksissä on erilaisia näkemyksiä.

Maaren Angeli kommentoi SLL:n esitystä poronhoitoalueen etelärajan siirtämiseksi. Angeli totesi, että puhuminen jonkin elinkeinoin harjoittamisen lopettamisesta ja samalla halusta rakentaa luottamusta kuulostavat absurdilta. Keskusteltiin aiheesta ja puheenjohtaja totesi, että asia ei kuulu hoitosuunnitelmaan.

Kommentoitiin puheenvuorossa, että välillä puheenvuorot tai keskustelu menevät kuplassa vaikka onkin rehellistä keskustelua. Todettiin, että elinkeinonharjoittamisen näkökulmasta puntit eivät mene tasan. Todettiin, että pitäisi ottaa huomioon esimerkiksi tilanteet, miten aidataan, jos laitumet ovat jokien ja järvien rannoilla.

Seuraavaksi **Timo Leskinen MTK:sta** piti alustuksen.

a) Miten voimme olla edistämässä susikannan hoitoa ja suojelua?

- Suden aiheuttamien vahinkojen ja haittojen vähentäminen
- kotieläinten ennakkosuojauksen edistäminen
- asiallinen tiedotus suojaamisen mahdollisuuksista
- korvausjärjestelmän kehittäminen
- luottamuksen lisääminen toimijoiden välille
- faktatiedon välittäminen organisaatiomme sisällä
- paikallisten reviiriryhmien kokoaminen ja tukeminen
- osallistuminen LIFE-hankkeeseen.

Leskinen jatkoi toteamalla, että susi ei ole yleisesti positiivinen asia maakunnan ihmisille. Tapio Rintala MTK:sta totesi, että MTK on ainoa taho, joka edustaa elinkeinoa ja toimeentuloa. Rintala jatkoi toteamalla, että elinkeino on eri asia kuin harrastus. Rintala toi esille, että päätoimisia lammastiloja on noin 700.

Timo Leskinen jatkoi toteamalla, että halutaan tehdä töitä luottamuksen edistämiseen. Leskinen ihmetteli sitä, että epäluottamusta kohdistuu Luken suuntaan. Avoimen ja suoraselkäisen toiminnan kautta on luottamuksen lisäämiseen mahdollisuuksia. Paikallisesti kun tulee uusia reviireitä, ollaan valmiita MTK:ssa tukemaan reviiryhteistyöryhmiä. MTK haluaa olla asiassa mukana ja on myös mukana LIFE -hankkeessa. Leskinen totesi, ettei ole helppo tilanne, jos susi on käynyt laumassa ja tilanne, ettei aitaamisen kautta nähdä mahdollisuuksia esimerkiksi, jos maat ovat tilkkutäkkisiä. Tämä voi olla kohtuuton tilanne yksittäiselle elinkeinoharjoittajalle.

Timo Leskinen jatkoi alustusta siirtymällä seuraavaan kohtaan.

a) Omat näkemyksenne susikannanhoidon linjauksiksi?

Leskisen mukaan MTK:n mielestä tavoitteeksi tulisi ottaa ihmisten pelon ja susien aiheuttamien vahinkojen vähentäminen sekä sosiaalisen kestävyuden lisääminen. Elinkeinojen turvaamisessa keinovalikoiman tulee olla laaja, pelkkä aitojen rakentaminen ei ole ratkaisu eikä ole mahdollistakaan joka paikassa. Suojaamisen rinnalla kannanhoidollinen metsästys on tärkeä osa kannanhoitoa

Leskinen totesi, että MTK:n näkökulmasta ennakkosuojaamisen kustannusten jakoa tulee kehittää siten, että elinkeinonharjoittajien taloudellinen taakka kevenee ja rahoitus suojelupuolelta. Suteen liittyviä tukipalveluja elinkeinonharjoittajille kehitetään. Pantasusien informaation hyödyntämistä vahinkoriskien ennakoinnissa kehitetään. Vahinkoa aiheuttavien ja ihmispelkonsa menettäneiden yksilöiden poistamisessa lupaprosessia tulee helpottaa. Monilajisessa tarkastelussa huomioidaan suurpetojen yhteismäärät sekä välittömien ja välillisten vahinkojen taloudellinen näkökulma. MTK ei halua, että hirvieläinkantoja ryhdytään säätelemään suurpetoja lisäämällä.

Leskisen alustuksen jälkeen keskusteltiin aiheesta. Riku Lumiaro kommentoi, että eilisessä valtakunnallisessa riistaneuvostossa oli hyviä puheita asiasta. Suomessa on erilainen tilanne kuin esimerkiksi Italiassa. Suomessa on toimittu jo pitkään se edellä, että on elinvoimaista poro- ja lammastaloutta. Tilanne on paljon parempi kuin muissa maissa, koska on ymmärrystä asiaan. Halutaan kuitenkin ajaa, että on pienin mahdollinen elinvoimainen kanta. Ajetaan samalla elinvoimaista maaseutua.

Jussi Laanikari täsmensi, että kotieläinvahingot maksetaan päältä pois riistavahinkolain muutoksen myötä.

Timo Leskinen totesi, että tulee muitakin vahinkoja kuin vain ns. todettavat.

Sami Niemi totesi, että Ruotsissa saatetaan syyllistää lammastilallisia, jos he eivät ilmoita vahinkojaan. Niemi totesi, että keskustelu on ollut kokouksessa hyvää - ollaan sitten kuplassa tai ei.

Tapio Rintala totesi, että syyllistämistä tulee. Loukkaa esimerkiksi, jos sanotaan, miksi olette menneet sinne asumaan.

Sirpa Thessler totesi, että hyvä, että MTK on mukana esimerkiksi Life-hakemuksessa. Thessler jatkoi, että voidaan miettiä, olisiko pantasusien tietoa vielä mahdollista avata tai ainakin viestiä. Thessler totesi, että ilman muuta katsotaan monilajisessa kannanhoidossa hyödyt ja haitat.

Mikael Luoma totesi, että hänestä vahinkojen ennaltaehkäisy on hoitosuunnitelmaprosessin ytimessä. Luoman mukaan aidoista on ollut hyötyä esimerkiksi Köyliössä tai Perhossa. Karjanomistaja ei saa jättää asiassa yksin. Pitää olla henkilökohtaista asiaan paneutumista ja jalkatyötä. Luoma totesi, että asia tulee oikeasti ottaa haltuun ja miettiä. Tämä nostettiin LIFE-hakemuksessa esille.

Kysyttiin, pitäisikö asiassa valmistautua jotenkin eläinsuojelunäkökulmaan.

Riku Lumiaro totesi puheenvuorossa edelliseen kommenttiin liittyen, että mitä parempi yhteisymmärrys rakennetaan, sitä parempaan suuntaan asiat menevät.

Sakari Mykrä-Pohja Metsähallituksesta kertoi lyhyesti kommentteja päivän aiheeseen. Metsähallituksen rooli asiaan tulee valtionmaiden jakautuman myötä. Erävalvonnalla on asiassa oma roolinsa. Mykrä-Pohja totesi, että valmisteluryhmäläiset ovat vallan erilaisissa asemassa. Kaikilla on viestiä vietävänä taustajoukoille. Mykrä-Pohjan mukaan asiassa täytyisi muistaa kompromissihalukkuus ja

se etteivät tehtävät kompromissit ole yhteismitallisia. Mykrä-Pohja totesi, että kun puhutaan nollatoleranssista laittomalle tappamiselle niin tulisi muistaa, että kokonaisuuden tulee pitää sisällään kannan säätely toisella tavalla.

Sirpa Thessler Lukesta toi esille, että Metsähallituksen henkilöstö on ollut tekemässä näytekeräyksiä.

Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että laitton metsästys ja kannanhoidollinen metsästys ovat saman kolikon eri puolia

Mikael Luoma piti alustuksen **Suomen riistakeskuksen** näkökulmasta.

Luoma toi esille, että riistakeskus on osallistunut susikannan seurantaan. Riistakeskus on myös mukana DNA-keräyksessä. Luoman mukaan suden sietämistä heikentävät kotieläinvahingot ja edelleen tulee nostaa vahinkojen ennaltaehkäisy esiin. Riistakeskus on valmis ottamaan roolia pihavierailuissa. Jalkatyötä vaaditaan myös pihavierailuissa. Esimerkiksi Härkälä on hyväksytty, koska hän jalkautuu.

Luoman mukaan yksi olennainen tekijä konfliktissa on suden tuoma riski koiralle. Tulisi edelleen kehittää liivejä ja pantatiedot tärkeitä. Puututaan sellaisiin susilaumoihin, jotka tappavat koirat. Tämä toisi koiranomistajille toivoa, jos voitaisiin sellaisiin susiin puuttua. Lisäksi Luoma nosti esille tiedonjaon ja totesi avoimen keskustelun siitä, miten susikantaa hoidetaan laillisesti, olevan tärkeää. Paikallisille laittomuuksille ei saa antaa hyväksyntää. Kaverit eivät välttämättä ole ns. tavallisia, jotka harrastavat salametsästystä. Luoma toi esille, että vaikka salametsästykselle ei anneta hyväksyntää, niin siihen on vaikea puuttua. Asia on enemmän poliisin varassa. Luoman mukaan laitton tappaminen mahdollistuu, kun susitietoa ei tuoteta.

Lopuksi Luoma totesi, että hän näkee reviiiryhteistyöryhmät äärimmäisen tärkeänä. Voisi olla enemmän yhteistyötä esimerkiksi alueellisten riistanneuvostojen kanssa. Luoma totesi, että on hyvä, että muutkin tahot tukevat asiaa.

Kommentoitiin Luoman esityksen jälkeen, että pitäisi olla varovainen salametsästäjän leiman lyömisessä ja ettei se edistä asiaa.

Kommentoitiin toisessa puheenvuorossa, että salametsästys on todennäköisesti pienimuotoista Suomessa ottaen huomioon, että susia on vähän. Pohdittiin puheenvuorossa, että valtaosa voi olla sellaisia, joissa tilaisuus tekee varkaan.

3) Keskustelua sidosryhmäyhteistyöstä

Vesa Ruusila ehdotti lopuksi, että keskustellaan lyhyesti sidosryhmäyhteistyöstä.

Sami Niemi totesi, että ajatuksena on, että hoitosuunnitelmaan tulisi kirjaus, että ylimaakunnallisia tilaisuuksia jatkettaisiin. Maakunnallisissa tilaisuuksissa nähtiin, että oli hyötyä, että oli useampi alueellinen riistanneuvosto. Hyödyllistä olisi myös, että tilaisuudet olisivat tarvittaessa fasilitoituja. Ei tarvitsisi olla niin tiheällä tahdilla kuin nyt vaan tilaisuudet voisivat olla esim. aikavälillä kesälomista joululomaan.

Tilaisuuksia ei olisi myös tarpeen pitää joka paikassa, vaan asiaa voitaisiin katsoa tilanteen mukaan ja räätälöidä alueille, jossa tarvetta olisi. Tavoite on saada ohjattuja ja suunniteltuja tilaisuuksia, eikä

kalvosulkeisia. Niemi totesi, että valtakunnallista susifoorumia voitaisiin jatkaa kiertävällä kutsulla eli että eri tahot olisivat aina koollekutsujana.

Kommentoitiin, että Niemen ehdotukset tilaisuuksista kuulostavat hyvältä. Eritoten pidettiin siitä, että tilaisuudet olisivat hyvin järjestettyjä ja koordinoituja. Niemi toi esille, että lähtökohtana voisi olla, ettei osallistuttaisi ns. ad hoc –tilaisuuksiin vaan konsernin omiin tilaisuuksiin. Näin siksi, että osa tilaisuuksista on saattanut olla ns. huutoilaisuuksia, joissa keskustelua ei ole ohjattu.

Tuotiin puheenvuorossa esille, että usein tilaisuuksille on eritoten tarve uusilla alueilla, jonne susireviiri on muodostunut.

Keskusteltiin vielä lopuksi lyhyesti susitiedon löytymisestä verkosta. Tuotiin esille, että susitieto on paikoin melko hajallaan eri verkkosivuilla ja tiedon löydettävyyteen sekä ymmärrettävyyteen pitäisi panostaa.

4) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kokouksesta ja päätti sen noin klo 14.50.